

Bildande av Åsberget-Åsklittens naturreservat i Mora kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § i miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Naturreservatets slutliga gränser utmärks i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *Föreskrifter*).

Länsstyrelsen fastställer även skötselplanen, enligt bilaga 3, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd till miljöbalken. Skötselplanen innehåller även beskrivningar i enlighet med 17 § nyssnämnda förordning för Natura 2000-området Åsklitten (SE620205) och ersätter bevarandeplanen för Natura 2000-området Åsklitten fastställd 2016-12-31 av länsstyrelsen (dnr 511-11794-2016) och som upprättats enligt 17 § Förordningen om områdesskydd. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Åsberget-Åsklitten
Kommun	Mora och Malung-Sälen
Län	Dalarna
NVR id	2046837
Natura 2000-beteckning	SE0620205
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger 2,5 mil nordost om Malung och ca 1 mil söder om Venjan.
Naturgeografisk region	Bergkullslätt
Huvudsaklig karaktär	Brandpräglad barrskog
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Mora Johannisholm 1:11 Malung-Sälen Öje 1:45
Rättigheter	Nyttjanderätt jakt: Bergvik skog Vägunderhåll: Förmån för Malung-Sälen Öje 1:17, 2023-3622.1 Bysamfällt fiske; Mora Västbygge fs:39
Lantmäteriets inmätning	W13735
Areal	Total areal: 186 ha Landareal: 185,2 ha Produktiv skogsmark: 179,2 ha

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar, som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt,
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall,
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skäl för beslut

Åsberget-Åsklitten består av äldre brandpräglad tallskog med inslag av barrblandskog och lövträd, samt våtmarker av olika slag. Barrskogen har träd i olika generationer, där skogsbrandens betydelse för skogens karaktär med all tydlighet framgår. Delar av skogen ligger i fuktigare områden i anslutning till våtmarker, där finns mycket död ved och naturvårdsintressanta arter. Våtmarkerna är föga påverkade av människan och bidrar till intrycket av orördhet i området.

I området finns skyddsvärda vedlevande arter såsom lappticka och rynkskinn samt fridlysta orkidéer. Åsklitten är ett utpekat Natura 2000-område. Den dominerande naturtypen är västlig taiga.

För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk. Området är också i behov av skötsel genom naturvårdsbränning för att det ska kunna behålla och utveckla skogens brandpräglade kvalitéer.

Ett permanent skydd av Åsberget-Åsklitten medför ett bidrag till uppfyllande av miljökvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle,
3. gödsla, återföra aska i gödningssyfte, kalka eller använda bekämpningsmedel,

4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning, med undantag för:
 - enklare, tillfällig konstruktion av naturmaterial som får uppföras vid jaktpass,
5. plantera in, så eller sätta ut växter, djur, eller andra organismer,
6. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark, med undantag för:
 - uttransport av älg, björn, hjort eller vildsvin, där särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark eller vegetation,
 - tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende, som ska anmäla insatsen till Länsstyrelsen i Dalarnas län omgående,
7. utfodra djur eller lägga ut åtel, med följande undantag:
 - saltsten får sättas upp,
 - småfåglar får matas,
8. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet, med undantag för:
 - korttidsavtal där jaktgäster ska jaga tillsammans med nyttjanderättsinnehavare med årstillstånd.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet, uppsättning av informationstavlor för friluftslivets behov,
2. skötsel genom naturvårdsbränning inom område som framgår av karta, bilaga 3,
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

C Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken. Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - insamling av löst liggande, mindre, torra kvistar i syfte att göra upp eld,
2. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark.

Tillstånd krävs för att:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (tex insekter),
4. genomföra eller bedriva tävlingar, lägerverksamhet och andra återkommande organiserade arrangemang.

Ordningsföreskrifter träder i kraft omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av de vägar som framgår av föreskriftskartan, bilaga 3. Med normalt underhåll avses åtgärder i enlighet med upprättad *Avsiktsförklaring avseende reservatsmark och ersättningsmark*, NV 02457-14, mellan Naturvårdsverket och Bergvik, se skötselplansbilaga 2.

Beskrivning av området

Landskapet

Naturreservatet ligger på gränsen mellan Mora och Malung-Sälens kommun och består av brandpräglad skog och våtmark. Mager sandsten och moränmark präglar området och flera naturvårdsintressanta lavar och vedsvampar finns här.

I omgivande närområde är den pågående markanvändningen skogsbruk och flera skogsbilvägar syns i landskapet. Skogarna i området besöks för bland annat bär- och svampplockning. I övrigt är fauna, friluftsliv och fornlämningar i dagsläget inte närmre känt.

Allmänna intressen

Åsklitten är utpekad som särskilt bevarandeområde i det internationella Natura 2000-nätverket enligt 7 kap 27§ i miljöbalken. Syftet med Natura 2000-området SE0620205 Åsklitten är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för västlig taiga. I Mora kommuns översiktsplan (laga kraft 19 juli 2006) är Åsklitten utpekad som Natura 2000 och som skogsmark med höga naturvärden. För verksamheter och åtgärder som kan påverka Natura 2000-området gäller 7 kap 28 miljöbalken.

Området ligger inom länsstyrelsens utpekade bränningslandskap Venjans omgivningar (Strategi för naturvårdsbränning i Dalarnas län, Rapport 2015-03).

Delar av reservatet ligger inom grundvattenförekomst (SE681514-408060) som är ett grundvattenmagasin av sedimentär bergsförekomst. Vattenförekomsten bedöms ha god kemisk status och god kvantitativ status. Flera uttag av dricksvatten görs i detta grundvattenmagasin och vattenförekomsten är därför utpekad som skyddat område enligt vattenförvaltningsförordningen (2000/60/EG artikel 7).

Länsstyrelsen presenterade i februari 2005 ett underlag på områden med goda vindförhållanden. Området kring Åsberget-Åsklitten fanns inte med i det underlaget. I vindbruksplan för Mora kommun (tematiskt tillägg till översiktsplanen, laga kraft 2013-

2018-04-13

03-11) anges att Natura 2000-områden inte ska vara aktuella för vindkraft. Delar i mitten av Åsberget-Åsklitten utpekades 2013 i ett område för STEM Riksintresse energiproduktion, vindbruk.

Enligt översiktsplan för Malung-Sälens kommun (laga kraft 2009-11-26) ligger det blivande reservatet i ett större opåverkat område. Området består främst av skogsmark som huvudsakligen utnyttjas för virkesproduktion och det föreligger inte några uttalade exploateringsönskemål här. Kommunens bedömning är att skogsbruk bör bedrivas med hänsyn till de naturvärden som finns i området.

Föreslaget området för naturreservatet är inte detaljplanelagt och förslaget till reservatsbildningen står inte i konflikt med kommuntäckande översiktsplanerna, tillika vindbruksplan, för Malung-Sälen samt Mora kommun.

Område som är av riksintresseområde för anläggningar för vindkraft ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten av eller utnyttjandet av anläggningarna enligt miljöbalken 3:8 § andra stycket, men det gäller även det område som är utpekad som riksintresse för Natura 2000. Avvägning mellan riksintressen som är oförenliga ska ske enligt miljöbalken 3:10 § och slutlig avvägning kan enbart göras i domstol.

Att bilda naturreservat för detta område följer de riktlinjer som gäller för länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

Ärendets handläggning

Åsklittens naturvärden har varit kända länge. Tidigt på 1980-talet inventerades delområdet och naturskogen bedömdes ha mycket höga naturvärden med fokus på starka botaniska, zoologiska och geologiska värden. I början av 2000-talet blev Åsklitten Natura 2000-område. I samband med att en strategi för formellt skydd av skog i Dalarna togs fram år 2006 så blev det bestämt att Natura 2000-områden på Bergviks marker skulle skyddas som reservat. Åsberget-Åsklitten fördes därför fram som förslag till det stora markbytesprojektet, där Sveaskog släppte bytesmark till stora bolag som i sin tur släppte naturreservatsmark till staten.

2010 fördes området upp som förslag till naturreservat och värderades under 2012. Sommaren år 2014 gick bytesaffären mellan staten och Bergvik Skog AB igenom och området tillföll Naturvårdsverket i syftet att bli naturreservat.

Lantmäteriförrättningarna blev klara under 2017.

Förslag till beslut och skötselplan remitterades berörda våren 2018.

Bergvik Skog Väst AB saknar en tydligare skrivning i beslutet gällande det undantag för väghållning som är överenskommen med staten. Länsstyrelsen har efter remissen justerat text i beslutet.

Byggnadsnämnden i Malung-Sälens kommun har inget att erinra mot förslag till beslut och skötselplan för det blivande naturreservatet.

Dalarnas Ornitologiska Förening ser det som mycket positivt att området skyddas som naturreservat. Föreningen anser att fågeljakt inte ska tillåtas i skogsreservat, då

reservatens gamla skogar har mycket stor betydelse för fågellivet. Föreningen anser också att jakt med fälla ska förbjudas. Slutligen vill föreningen påtala att förbud att använda drönare bör övervägas, då detta stör både djurliv och besökare. Länsstyrelsen mottog synpunkter från DOF efter remisstidens utgång, men besvarar dem ändå nedan.

Energimyndigheten avstyrker inrättandet av naturreservatet med de föreslagna gränser som överskrider etablerade riksintresseområden för vindbruk.

Friluftsförbundet Mora-Orsa är positiva till att reservatet bildas och önskar hänvisning till reservatet från väg E45.

Friluftsförbundet Västerdalarna har inga synpunkter.

Mora kommun har inget att erinra mot bildandet av naturreservatet.

Norra Venjans FVOF har inga särskilda synpunkter på ärendet. Klikktjärn saknar allt intresse från fiskevårdssynpunkt.

Malungs Södra jaktvårdsförening har inga synpunkter.

Naturskyddsföreningen Malung-Sälen vill att mer skog söderut, som Skydda skogen inventerat tidigare, ska ingå i reservatet. Föreningen anser inte att det ska vara tillåtet att bygga jakttorn. Föreningen anser inte heller att det ska tillåtas småviltsjakt, då ett av reservatets syften är att bevara biologisk mångfald.

Naturvårdsverket har inga synpunkter på förslaget.

Skogsstyrelsen har inget att erinra.

Sveriges geologiska undersökning avstår från att yttra sig i ärendet.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, (se 7 kap. 4 § miljöbalken).

Kommentarer till inkomna remissyttranden

Enligt föreskrifterna är avverkning av skog för skjutgator eller uppförande av jakttorn förbjudet. Åsberget-Åklitten är ett reservat bildat på Bergviks mark och jakten regleras i jakträttsupplåtelsen (NV-08926-15) mellan Bergvik Skog Väst AB och Naturvårdsverket. Upplåtelsen omfattar all jakt.

Länsstyrelsen har i dagsläget inte kännedom huruvida fågelpopulationer eller småviltspopulationer inom reservatet påverkats negativt av nuvarande jaktförhållanden. All jakt ska bedrivas enligt jaktlagstiftning. För bevarandet av arter gäller också artskyddsförordningen. Skulle en negativ utveckling på grund av jakt uppkomma på fågelpopulationerna i området kan det finnas skäl att revidera föreskrifterna. Fällfångst tillåts då länsstyrelsen gör bedömningen att den eventuella negativa påverkan på upplevelser för det rörliga friluftslivet i detta fall är liten. I övrigt regleras jakt med fälla

samt fällors utformning i annan lagstiftning, som hanteras nationellt. Gällande drönare så bedömer länsstyrelsen att det i dagsläget inte föreligger skäl att införa föreskrifter som reglerar användning av drönare i området. Om en negativ påverkan uppkommer för friluftsliv och fauna kan det finnas skäl att överväga ändringar av föreskrifterna.

Länsstyrelsen bedömer att yttranden från kommunerna Mora och Malung-Sälen är tongivande för reservatets bildande, då en etablering av vindkraft inom utpekad område för riksintresse vindbruk kräver kommunernas tillstyrkan. Vid utpekande av riksintresseområden för vindbruk har inte andra naturvärden än de som har lagligt skydd som nationalparker och naturreservat beaktats. Området är inköpt av staten för naturvårdsändamål vilket innebär ett hinder mot att exploatera området för vindbruk. I Natura 2000-områden krävs det tillstånd enligt 7 kap 28a § miljöbalken för åtgärder som kan skada områdets naturvärden på ett betydande sätt. Det gäller även för åtgärder som utförs utanför Natura 2000-området, om de kan skada naturvärden inom Natura 2000-området. En eventuell konflikt mellan riksintresse för vindbruk och planerade alternativa nytillkomna natur- eller kulturreservat samt nationalparker får i stället avgöras genom prövning i det enskilda fallet vilket blir följden om det aktuella riksintresseområdet skulle komma i fråga för en vindkraftsetablering.

Då inga ytterligare anläggningar för reservatet är planerade är länsstyrelsens prioriteringar att inte sätta upp skylt vid väg E45, men norrifrån finns skylt vid avtagsvägen från väg 1040 (vägen mellan Venjan och Limesfors).

Länsstyrelsen har i sitt webb-gis noterat flera områden som *Naturvärden kända av Länsstyrelsen Dalarna*. Naturskyddsföreningen får gärna inkomma med en mer exakt beskrivning över vilket skogsområde som avses. Länsstyrelsen kan då framöver inventera området och utreda behov av skydd samt möjligheten att utvidga reservatet.

Länsstyrelsens bedömning

Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte och områdets naturvärden ska bevaras för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar till att tillgodose allmänna intressen som sjukvårdstransporter, jakt och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Undantag för enkla konstruktioner av naturmaterial till jaktpass, som inte bedöms skada områdets naturvärden, medges för att tillgodose jaktintresset. Terrängkörning regleras i huvudsak i terrängkörningslagen, men förtydligas i föreskrift A6 och C2. För uttransport av vilt ska transportvägar väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador. Terrängkörning får inte medföra att hydrologiska förhållanden förändras. Avvägningen bedöms tillgodose jaktintresset, friluftslivets intressen och

behovet av skydd för mark och vegetation. Undantag medges för saltsten och utfodring av småfågel, då dessa åtgärder är begränsade och inte bedöms påverka områdets naturvärden och upplevelsevärden negativt. I föreskrift A8 förbjuds korttidsjakt. Med korttidsjakt avses dagkort och andra avtal kortare än ett år. Undantag medges och då krävs att jaktgäster ska jaga tillsammans med nyttjanderättsinnehavare med årstillstånd. Föreskriften och undantaget syftar till att jaktutövare ska ha en ingående kunskap om områdets naturvärden/skyddsbehov och vilka hänsyn som behöver tas vad gäller bl.a. jaktens omfattning och utövning.

I B-föreskrifterna medges åtgärder såsom exempelvis uppmärkning av reservatet för friluftslivet, skötsel i form av naturvårdsbränning, samt uppföljning för att syftet med naturreservatet ska uppnås. För att tillgodose upplevelsevärdena i området medges möjligheten att få samla in löst liggande, mindre, torra kvistar för att kunna göra upp eld även utan medtagen ved.

Länsstyrelsen finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § i miljöbalken att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Instiftandet av reservatet strider inte mot kommunernas översiktsplaner. Instiftandet bedöms följa framtagna utredningar för vindkraft. En eventuell exploatering för vindkraft enligt STEMs utpekande kan komma att påverka naturmiljön och eventuellt befintligt Natura 2000-område negativt. I Natura 2000-områden krävs det tillstånd enligt 7 kap 28a § miljöbalken för åtgärder som kan skada områdets naturvärden på ett betydande sätt. Det gäller även för åtgärder som utförs utanför Natura 2000-området, om de kan skada naturvärden inom Natura 2000-området. Området är inköpt av staten för naturvårdsändamål vilket innebär ytterligare ett hinder mot att exploatera området för vindbruk. Avvägning mellan riksintressen som är oförenliga ska ske enligt miljöbalken 3:10 § och slutlig avvägning kan enbart göras i domstol.

Länsstyrelsen bedömer att instiftandet av naturreservat inte strider mot befintliga underlag för området och kan anses vara förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen har vidare bedömt att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt Förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Av ovan redovisade skäl anser länsstyrelsen att Åsberget-Åsklitten ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter *även* kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller av bestämmelser i annan lagstiftning.

2018-04-13

All verksamhet som kan komma att "väsentligt ändra naturmiljön", och inte är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt andra bestämmelser i miljöbalken, är samrådspliktig enligt miljöbalkens 12 kapitel, 6 §.

Åsklitten är ett Natura 2000-område. I Natura 2000-områden krävs det tillstånd enligt 7 kap 28a § miljöbalken för åtgärder som kan skada områdets naturvärden på ett betydande sätt. Det gäller även för åtgärder som utförs utanför Natura 2000-området, om de kan skada naturvärden inom Natura 2000-området.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog ska lämnas orörda. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7§ miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Kungörelse

Ordningsföreskrifter ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna med delgivningskvitto.

Överklagan

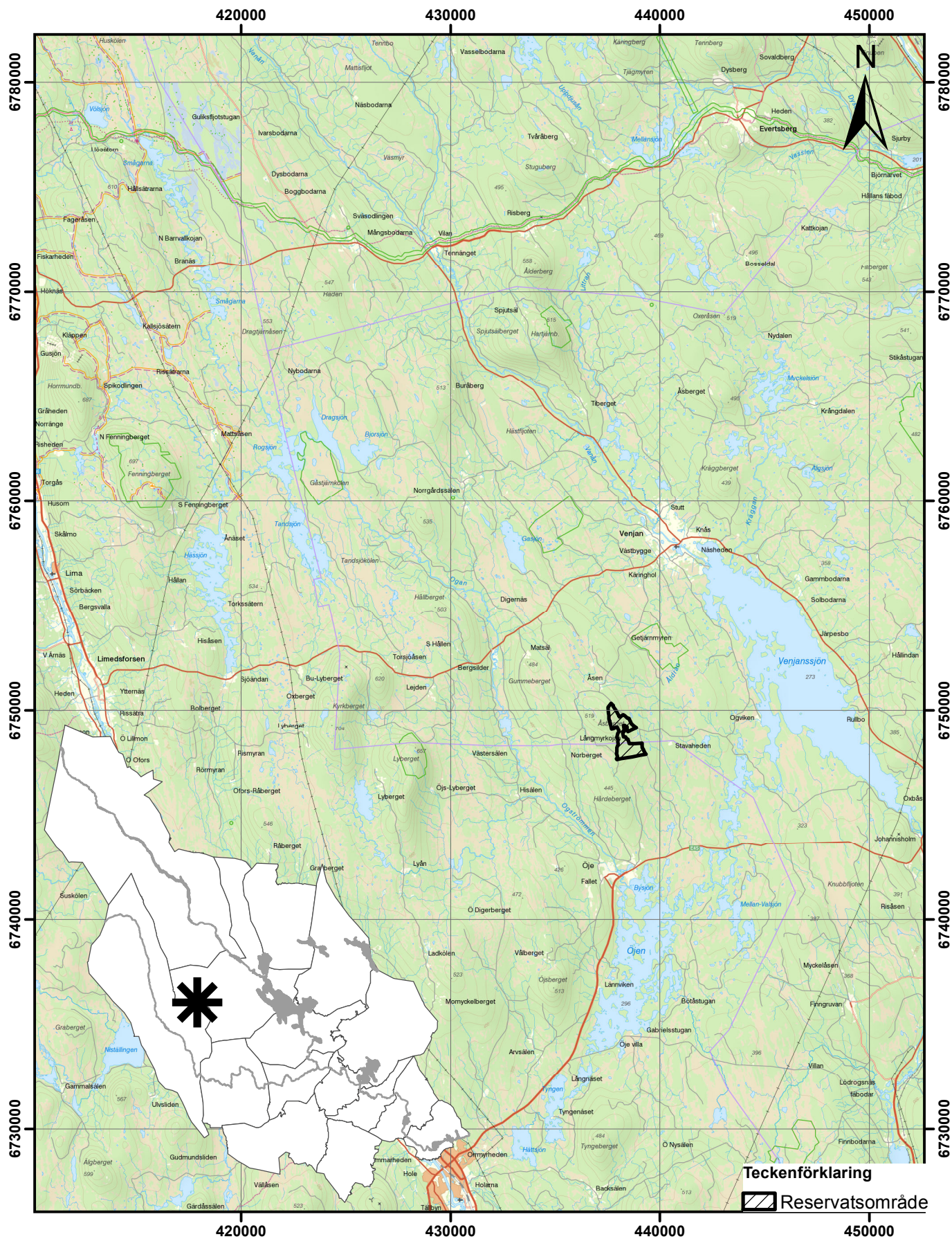
Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 5 (formulär 6).

Detta beslut har fattats av landshövding Ylva Thörn. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, antikvarie Agneta Jonsson, planhandläggare Inger Friman, funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson och naturvårdshandläggare Matilda Elgerud, den sistnämnda föredragande.

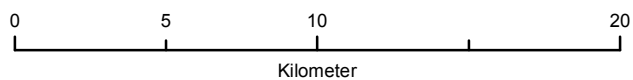
Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

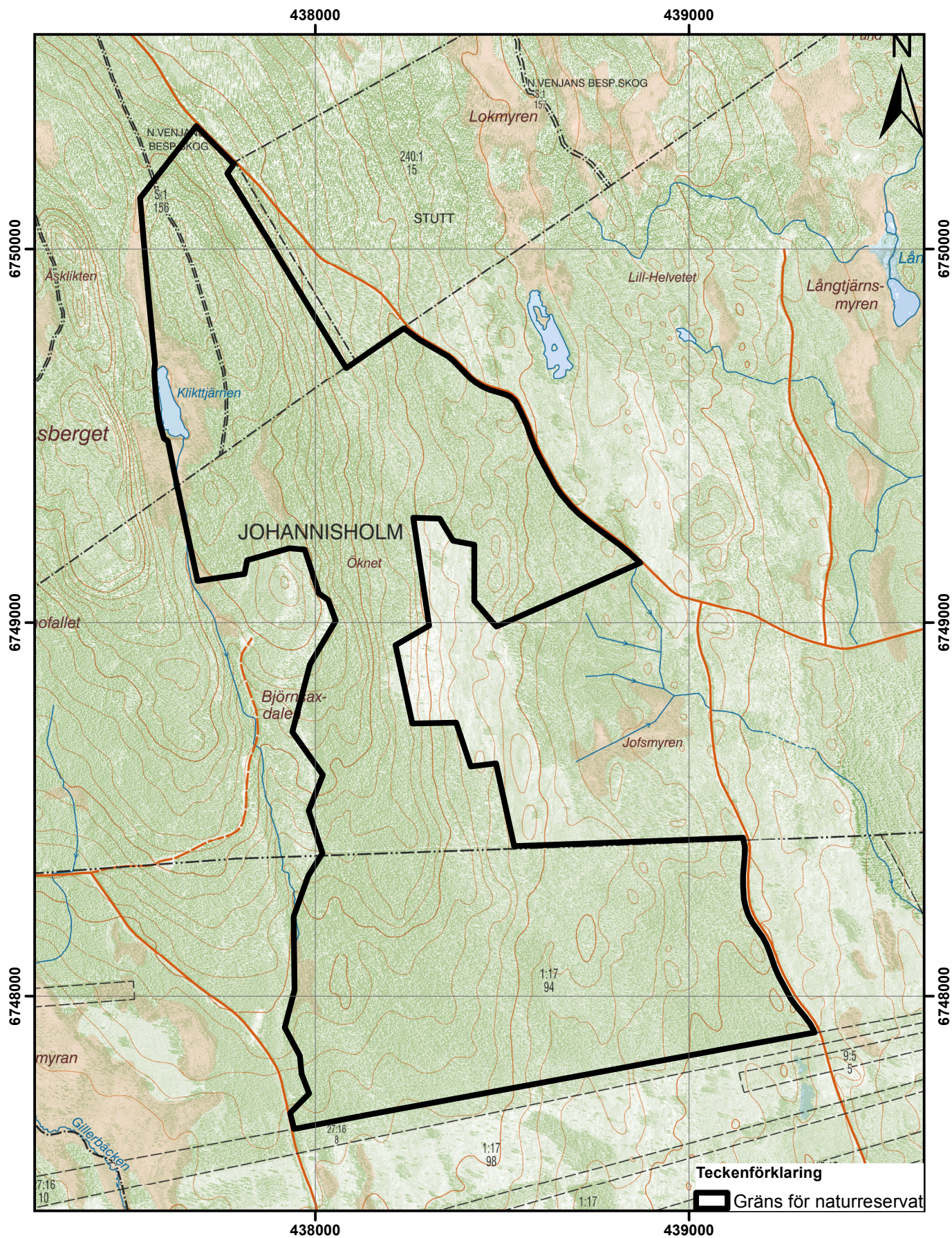
Bilagor:

Bilaga 1	Översiktskarta
Bilaga 2	Beslutskarta
Bilaga 3	Föreskriftskarta
Bilaga 4	Skötselplan
Bilaga 5	Överklagningsformulär

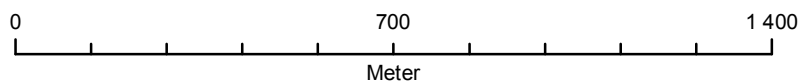

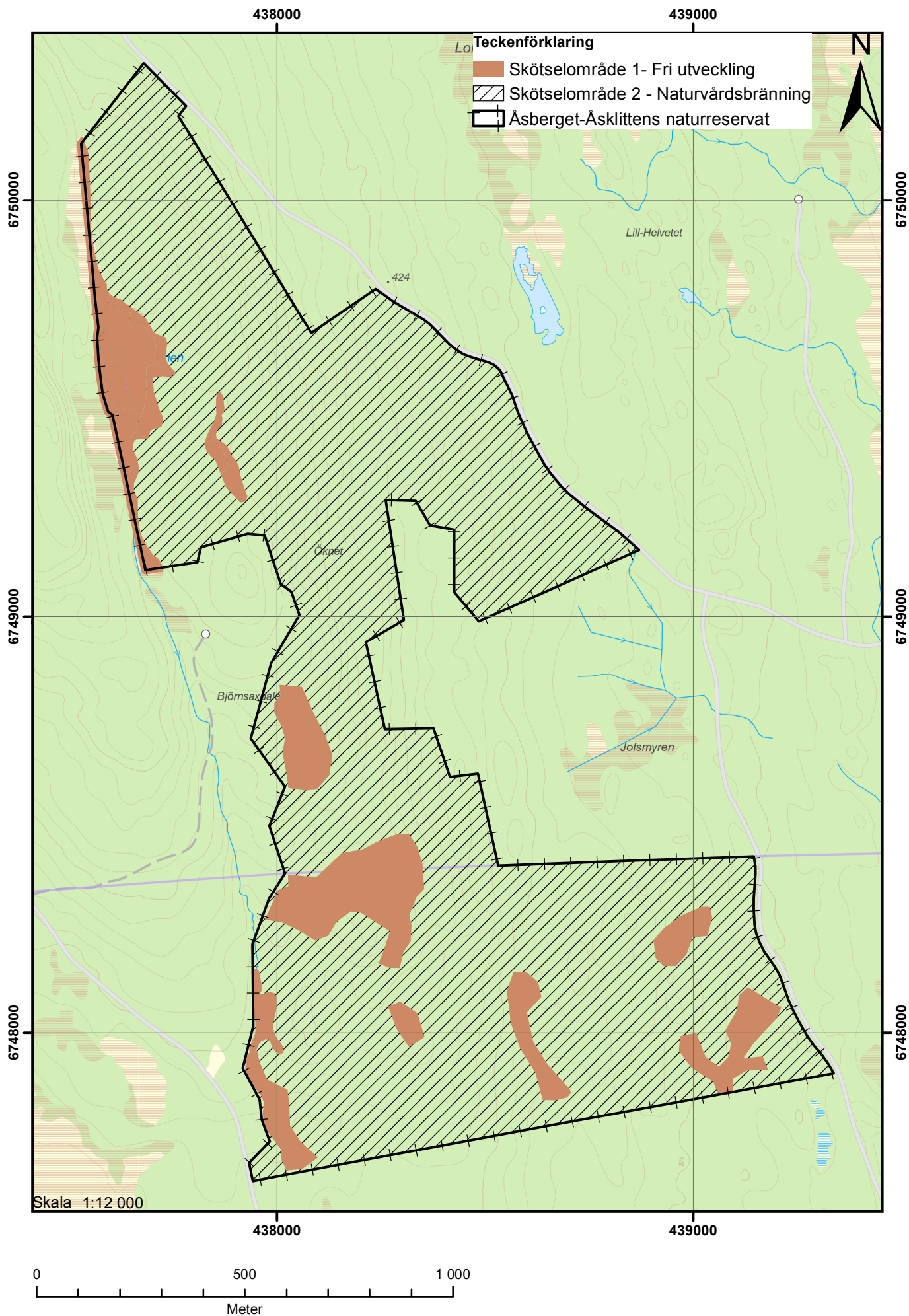
Skala 1:250 000

Skala 1:14 000

Skötsel- och bevarandeplan för naturreservatet
Åsberget-Åsklitten och Natura 2000-området SE0620205
Åsklitten

Fotograf; Fredrik Enoksson

Beskrivningsdel

Administrativa data

Namn	Åsberget-Åsklitten
NVR id	2046837
Natura 2000-beteckning	SE0620205
Län	Dalarna
Kommun	Mora och Malung-Sälen
Markslag: (uppdelning enl. Naturvårdsverkets rapport nr 5391)	
Tallskog	110,7 ha
Granskog	27,5 ha
Barrblandskog	35,4 ha
Barrsumpskog	1,7 ha
Lövblandad barrskog	0,2 ha
Ungskog inklusive hyggen	3,6 ha
Sumpskogsimpediment	1,9 ha
Övriga skogsimpediment	1,3 ha
Våtmark	2,9 ha
Sjöar och vattendrag	0,8 ha
Totalt	186 ha
Rättigheter	Nyttjanderätt jakt: Bergvik skog Bysamfällt fiske; Mora Västbygge fs:39
Bebyggelser och anläggningar	Saknas
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län

Denna skötsel- och bevarandeplan ersätter bevarandeplanen för Natura 2000-området Åsklitten, fastställd 2016-12-31 och som upprättats av Länsstyrelsen enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd (dnr 511-11794-2016).

Beskrivning av området

Åsberget-Åsklitten ligger mellan Mora och Malung-Sälens kommuner och är ett magert område med sandsten och blockig morän. I nordväst ligger Kliktjärnen omgiven av myrmark. Åsberget-Åsklitten är en naturskog med tall och gran. Den månghundraåriga tallskogen har varit med om flera bränder och har påverkats av dimensionshuggningar. Området är mycket varierat med tallskog på torrare sluttningar och gran i fuktigare sänkor, här och där finns små vattensamlingar i skogen.

Geovetenskap

Jordarten i området är mestadels morän, som backlandskap och som tunt ytlager på berg. Men där de fuktigare partierna i området ligger finns också småområden med torv. Bergarterna är massformiga bergarter yngre än svekokarelska orogenesen. Området består av dalasandsten (jotniska sandsten; 1,27 giga år) som är en kvarts-fältspatrik sedimentär bergart och diabas som är ultrabasisisk vulkanisk bergart (från samma tidsera). Stråk av ultrabasisisk intrusiv diabas (1-0,92 giga år) går genom området. Sandstenen och moränen skapar magra förhållanden men berg och blockighet ger också ett varierat landskap med olika habitattyper.

Biologi

Fauna

Tidigare inventeringar uppger att tretåig hackspett, lavskrika och duvhök observerats i området, men dessa fynd är inte registrerade i Artportalen. Tjäder samt spår av älg syns i området. Björnspår har tidigare observerats i området.

Skogstillstånd

Skogen (merparten med en ålder på 100-200 år) är flerskiktad och består till största del av tall, några av tallarna är mer än 300 år gamla. Det finns gott om lågor, stubbar och döda torrträd i hela området. Mest lågor finns i granpartierna. Överallt finns spår efter bränder i form av brandstubbar.

Nordost längs med vägen finns påtagligt med äldre tallar. Här finns en del grova stubbar från dimensionsavverkningarna. Kring Klikttjärnen är omgivningen också främst tallskog. Söder om tjärnen finns mer grandominerade områden, längs med bäcken står ganska grov granskog. I svackor har den frodiga granskogen varierande inslag av grov asp, björk och sälg. Längs med fuktigare partier kan man hitta klubbalar som växer på socklar.

Söder om kommungränsen fortsätter grandominansen i väster. Det finns en del äldre tallar, som dock håller på att trängas ut av granen. Längre österut blir marken torrare och tall dominerar trädskiktet. Ett parti av sluttningen i områdets sydligaste del nära Öknet uppvisar en hög produktivitet med högvuxen skog och ett artrikare fältskikt, vilket kan bero på inverkan från diabasberggrunden.

Vegetation och flora

Marken täcks av olika renlavar och vanliga mossor såsom kvast-, hus- och kammossa. I fältskiktet finns blåbär, ljung, odon och lingon. På och i träden syns hänglavar, garnlav, skrovellav och violettgrå tagellav. Rödlistade arter som borsttagging, rosenticka, rynkskinn och andra vedsvampar hittas på lågor i området. I fuktigare partier och svackor växer björnmossa, vitmossor och sälgar fulla med lunglav. Norr om Björnsaxdalen växer bl.a. knagglestarr och kärrull i kärret.

Granlåga med rynkskinn.

Vatten

Enligt EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG) ska alla Europas vatten skyddas och förbättras. Åtgärder ska vidtas för att uppnå god ekologisk, kemisk och kvantitativ status.

Åsberget-Åsklittens naturreservat ligger delvis inom grundvattenförekomst SE680726-136256, som är en sedimentär bergsförekomst. Vattenförekomsten bedöms ha god kemisk status och god kvantitativ status. Flera uttag av dricksvatten görs i detta grundvattenmagasin.

Klikttjärnen.

Värdefulla arter

Tabellen nedan visar observerade rödlistade arter, signalarter och Natura 2000-arter. De av ArtDatabanken år 2015 rödlistade arterna är kategoriserade enligt: (RE) Försvunnen, (CR) Akut hotad, (EN) Starkt hotad, (VU) Sårbar, (NT) Nära hotad, (DD) Kunskapsbrist. (S) Signalart enligt Skogsstyrelsen samt (F) Fridlyst.

Art	Vetenskapligt namn	Kategori
Blanksvart spiklav	Calicium denigratum	NT, S

Art	Vetenskapligt namn	Kategori
Borsttagging	Gloiodon strigosus	VU, S
Doftskinn	Cystostereum murrayi	NT, S
Gammelgransskål	Pseudographis pinicola	NT, S
Garnlav	Alectoria sarmentosa	NT, S
Gränsticka	Phellinus nigrolimitatus	NT, S
Jungfru Marie nycklar	Dactylorhiza maculata subsp. maculata	S, F
Knärot	Goodyera repens	NT, S
Kolflarnlav	Carbonicola anthracophila	NT, S
Korallrot	Corallorhiza trifida	F, S
Kortskaftad ärgspik	Microcalicium ahlneri	NT, S
Kötticka	Leptoporus mollis	NT, S
Lappticka	Amylocystis lapponica	VU, S
Lunglav	Lobaria pulmonaria	NT, S
Läderlappslav	Collema nigrescens	NT
Mörk kolflarnlav	Carbonicola myrmecina	NT
Nordtagging	Odonticium romellii	NT
Rosenticka	Fomitopsis rosea	NT, S
Rynkskinn	Phlebia centrifuga	VU, S
Skrovellav	Lobaria scrobiculata	NT, S
Spindelblomster	Neottia cordata	S, F
Stjärntagging	Asterodon ferruginosus	NT, S
Svart taggsvamp	Phellodon niger	NT, S
Tallticka	Phellinus pini	NT, S
Ullticka	Phellinus ferrugineofuscus	NT, S
Vedflamlav	Ramboldia elabens	NT, S
Vedskivlav	Hertelidea botryosa	NT, S
Violettrå tagellav	Bryoria nadvornikiana	NT, S

Kulturhistoria

Inga kända fornlämningar finns inom naturreservatet, men det kan ändå finnas ej påträffade forn- eller kulturlämningar. Norr om området vid Åsen var Åsens fäbod i bruk. Delar av skogen kring Klikttjärn är nedtecknade som fäbodskog i Lantmäteristyrelsens arkiv; Karta över Westbygge Fjerdings Fäbodskog vid Åsen från år 1863 (akt U57-15:3 blad 5). I Malungs kommun ligger området mellan Stavahedens och Norbergets fäbodlar.

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Naturreservatet ligger inom Öje viltvårdsområde, Venjan-Malungs Östra älgförvaltningsområde samt älgskötselområden tillhörande Malungs Nordöstra och Venjans. Reservatet ligger också inom områden för Malungs fiskevårdsområdesförening och Norra Venjans fiskevårdsområdesförening.

Infrastruktur

Det är lätt att ta sig med bil till naturreservatet, men vägens bärighet kan variera efter säsong. Bergvik Skog Väst AB äger och förvaltar skogsbilvägarna som går fram till reservatet från väg E45.

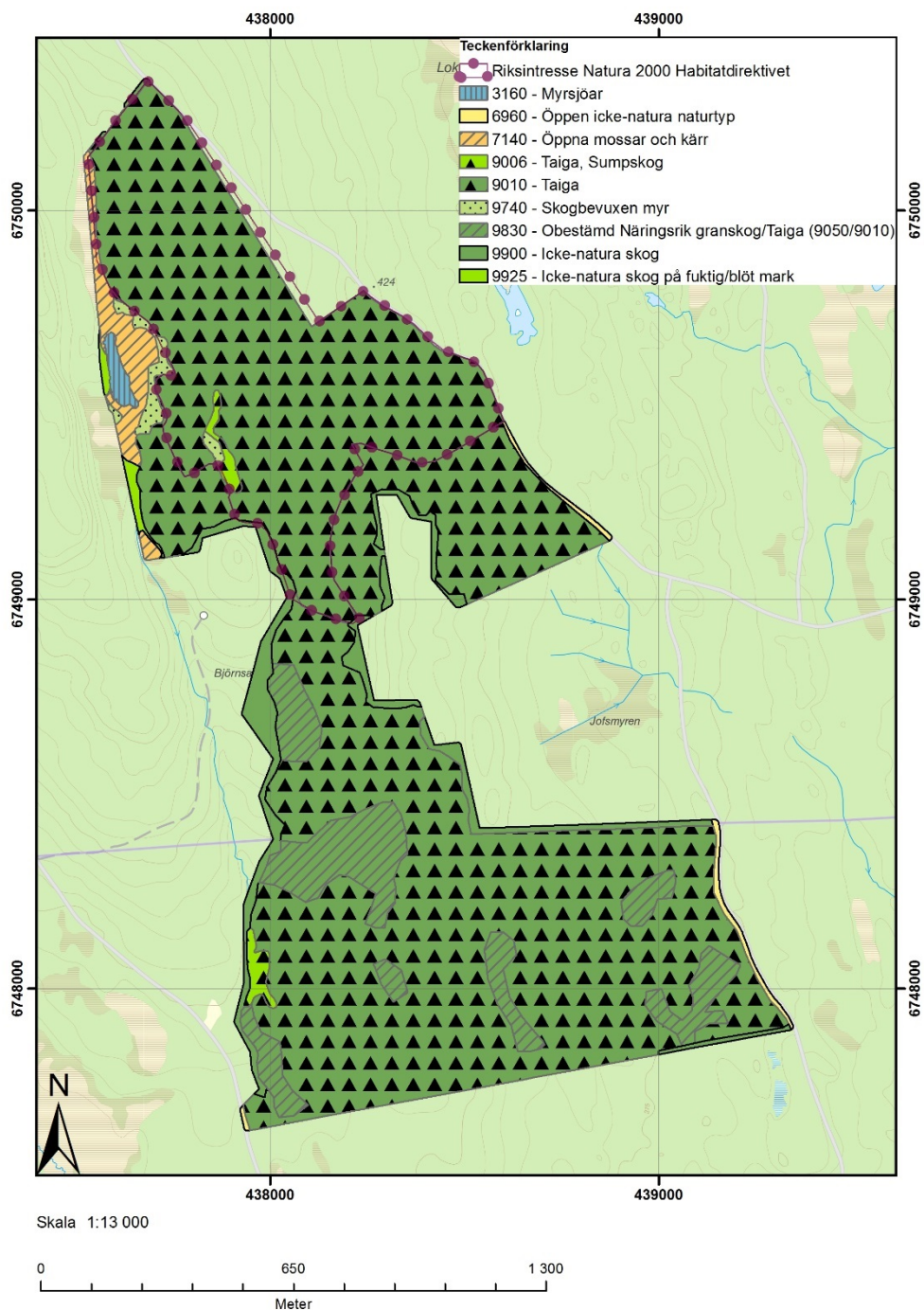
Natura 2000

Allmänt

Åsklitten ingår i det europeiska nätverket av skyddad natur som kallas Natura 2000. Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom att peka ut Natura2000-områden åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade värdena i områdena. För varje Natura 2000-område ska länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i skötselplanen om området även är naturreservat.

Föreskrifterna för naturreservatsbeslutet gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura2000. Tillstånd krävs för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön inom området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett Natura-område bör man samråda med länsstyrelsen innan åtgärder påbörjas. Vid skogsbruksåtgärder är Skogsstyrelsen tillsynsmyndighet.

Naturtypskarta för Åsklittens Natura 2000-område
och Åsberget-Åsklittens naturreservat

Utpekade Natura 2000-naturtyper

Tabellen nedan redovisar Natura 2000-området Åsklittens ingående naturtyper enligt EU's art- och habitatdirektiv, arealer som är godkända av EU-kommissionen, framtida målarealer och bedömning om naturtyperna uppvisar ett gynnsamt tillstånd idag. Karta över naturtypernas utbredning finns på föregående sida.

Utpekade naturtyper	Areal godkänd av EU (ha)	Målareal (ha)	Bevarandetillstånd idag
Taiga (9010)	56,1 *	Minst 56,1	Gynnsam

*Areal fastställd i regeringsbeslut.

Inom Natura 2000-området finns också naturtyperna *Öppna mossar och kärr*, *Taiga*; *Sumpskog* och *Skogbevuxen myr*. Naturtypernas areal är liten och behandlas därför inte vidare i denna plan.

Bevarandesyftet med Natura 2000-området

Syftet med Natura 2000-området Åsklitten är att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

I Natura 2000-området Åsklitten är de prioriterade bevarandevärdena den naturskogsartade skogen, som delvis är brandpräglad, och andra ingående naturtyper med höga naturvärden samt områdets orörda karaktär.

Motivering

Området utgörs av reservatet Åsberget-Åsklitten som omfattar skog präglad av bränder och naturlig dynamik och vars främsta värden är knutna till förekomsten av naturtyper med låg grad av mänsklig påverkan. Den mänskliga påverkan har huvudsakligen utgjorts av äldre tiders skogsbruk.

Prioriterade åtgärder

Syftet ska uppnås genom att skogsmark och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt. De delar av skogsmarken som är präglade av brand bör brännas i lämpliga intervall.

Hotbild mot utpekade värden inom Natura 2000-området

Det största hotet mot de skogliga naturtyperna är åtgärder som skadar de strukturer som definierar naturtypen och som är typiska för naturskog. Exempel på strukturer är död ved, gamla träd och förekomst av lövträd. Även åtgärder som påverkar markförhållanden och hydrologi kan utgöra ett hot, liksom åtgärder som fragmenterar området eller skapar barriärer.

Avsaknad av naturlig branddynamik utgör ett hot mot de tall- och lövdominerade undergrupperna av naturtyp 9010-Västlig taiga. Minskad mängd nybränd ved och mark

är ett hot för många brandberoende arter. Brist på bränder kan också ge en tillväxt av humuslagret med efterföljande vegetationsförändringar.

Graninvandring kan vara ett hot mot flerskiktade tallskogar och lövskogar som tidigare uppkommit efter brand. Alltför hårt bete kan utgöra ett hot mot löv- och tallföryngringen i området.

I och med att området är på väg att skyddas som naturreservat förhindras de åtgärder som annars utgör det största hotet mot de ingående naturtyperna och arterna såsom modernt skogsbruk eller exploatering av marken.

Om inte annat anges så är Länsstyrelsens bedömningar av hotbilder baserade på Naturvårdsverkets generella vägledningar för arter och naturtyper inom nätverket Natura 2000 (Naturvårdsverket 2011 alt. 2012). Där listas exempel på sådant som kan inverka negativt på respektive naturtyp inom Natura 2000-området.

Källförteckning

Artdatabanken, <https://artfakta.artdatabanken.se>

<https://www.artportalen.se/>

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0620205 Åsklitten, Dnr 511-11794-2016, 2016-12-31. Länsstyrelsen i Dalarnas län

Länsstyrelsens webbgis, <http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/Dalarna/Planeringsunderlag/>

Naturvårdsprogram för Kopparbergs län, N1988:1. 1987. Länsstyrelsen i Kopparbergs län

Sveriges Geologiska Undersökning, 2018, *Berggrund* och *Jordarter*

<http://apps.sgu.se/kartgenerator>

Oldhammer, B & Hedmark, K, Venjans Skogsrike – En inventering av skyddsvärda naturskogar i västa Mora och gränstrakterna av Malung och Älvdalen, 2016.

Naturskyddsföreningen/Skydda Skogen/Forskningsresan i Naturvårdens Utmarker

Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11, Beslutad maj 2012. *Taiga*

Plandel

Avvägningar mellan bevarandevärden

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar, som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt,
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall,
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet/skötselområdet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i tre skötselområden:

1. Äldre skog, våtmark och vatten med fri utveckling
2. Brandpräglad barrskog
3. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Äldre skog, våtmark och vatten med fri utveckling

Beskrivning

I reservatet finns flera delområden med näringsrik granskog och sumpskog. Det finns också våtmark samt skogsbevuxen myr kring bäcken, tjärnen och på någon ytterligare lokal i reservatet, se naturtypskartan. Alla dessa marker har i dagsläget höga naturvärden som inte är brandpräglade.

Bevarandemål

Området präglas av olikåldrig skog vilken domineras av gamla granar. Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsgrader och att skogen är olikåldrig. Omvälvande störningar i form av till exempel stormfällning, insektsangrepp eller brand, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling. Typiska arter av mossor och kärlväxter förekommer, näringskrävande örter finns endast undantagsvis.

Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattnings. Våtmarker och vatten ska utvecklas naturligt och ha opåverkad hydrologi.

Arealen äldre skog, våtmarker och vatten med fri utveckling ska vara minst 30,5 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling.

Skötselområde 2: Brandpräglad barrskog**Beskrivning**

Reservatet ligger i Venjans bränningslandskap och innehåller till största delen områden med taiga och brandpräglad tallskog. Stor del av marken är blockig och sluttande. En del vatten och fuktigare områden med högre grannaturvärden ska undantas, se naturtypskarta (näringsrik granskog) för att få utvecklas fritt och är inte inkluderade i skötselområdet.

Bevarandemål

Områdets struktur och sammansättning är påverkat av brand och branden har en roll i områdets utveckling. I perioder efter brand/bränning är området öppet och präglad av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter branden.

Arealen brandpräglad skog (inklusive västlig taiga; minst 56,1 ha i Natura 2000-området) ska i hela området vara minst 155 ha.

Skötselåtgärder

Stora delar av reservatet bör brännas, i de nordöstra delarna ska det ske med stor försiktighet då många äldre tallar finns här.

Främsta målet är att bibehålla brandkontinuitet och skapa föryngring av tall och i viss mån löv. Bränning ska eftersträva brandljud och låg dödlighet i de äldre tallarna (högst 5%), så att tallarna gynnas och får möjlighet att fortleva och bli mycket gamla.

Alla skötselåtgärder ska ske med hänsyn till att forn- och kulturlämningar kan påträffas. Om sådana påträffas får dessa inte skadas och ska i sådant fall anmälas till länsstyrelsen.

Löpande skötsel

Återkommande bränning med intervall som är lämpliga för trakten.

Skötselområde 3: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

Inga egentliga anläggningar finns i dagsläget. Parkering för ett par bilar är möjligt på skogsbilvägar närmast reservatet.

Bevarandemål

Åsberget-Åsklitten erbjuder möjligheten att uppleva naturskogar med tillhörande arter. Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där finns på informationstavla i anslutning till området och via länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

Reservatets gräns ska markeras. Framtagande och utplacering av informationstavla ska göras. Information om reservatet ska sammanställas så det finns att tillgå via länsstyrelsens hemsida och foldrar.

Löpande skötsel

Gränsmarkeringar, skyltning och skyltställen ska vara i gott skick och informationen aktuell.

Skötsel av väg följer överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Bergvik Skog AB.

Jakt och fiske

Inskränkningar i jakt görs för utfodring av djur/utplacering av åtel samt upplåtande av korttidsjakt inom naturreservatet.

Utsättning av vattenlevande organismer är förbjudet och inskränker på så vis fisket.

Dokumentation

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla åtgärder. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning

Bevarandemål

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Uppföljningen genomförs av länsstyrelsen och kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

Övriga skötselåtgärder

Förvaltaren ansvarar för att följa upp genomförda skötselåtgärder.

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

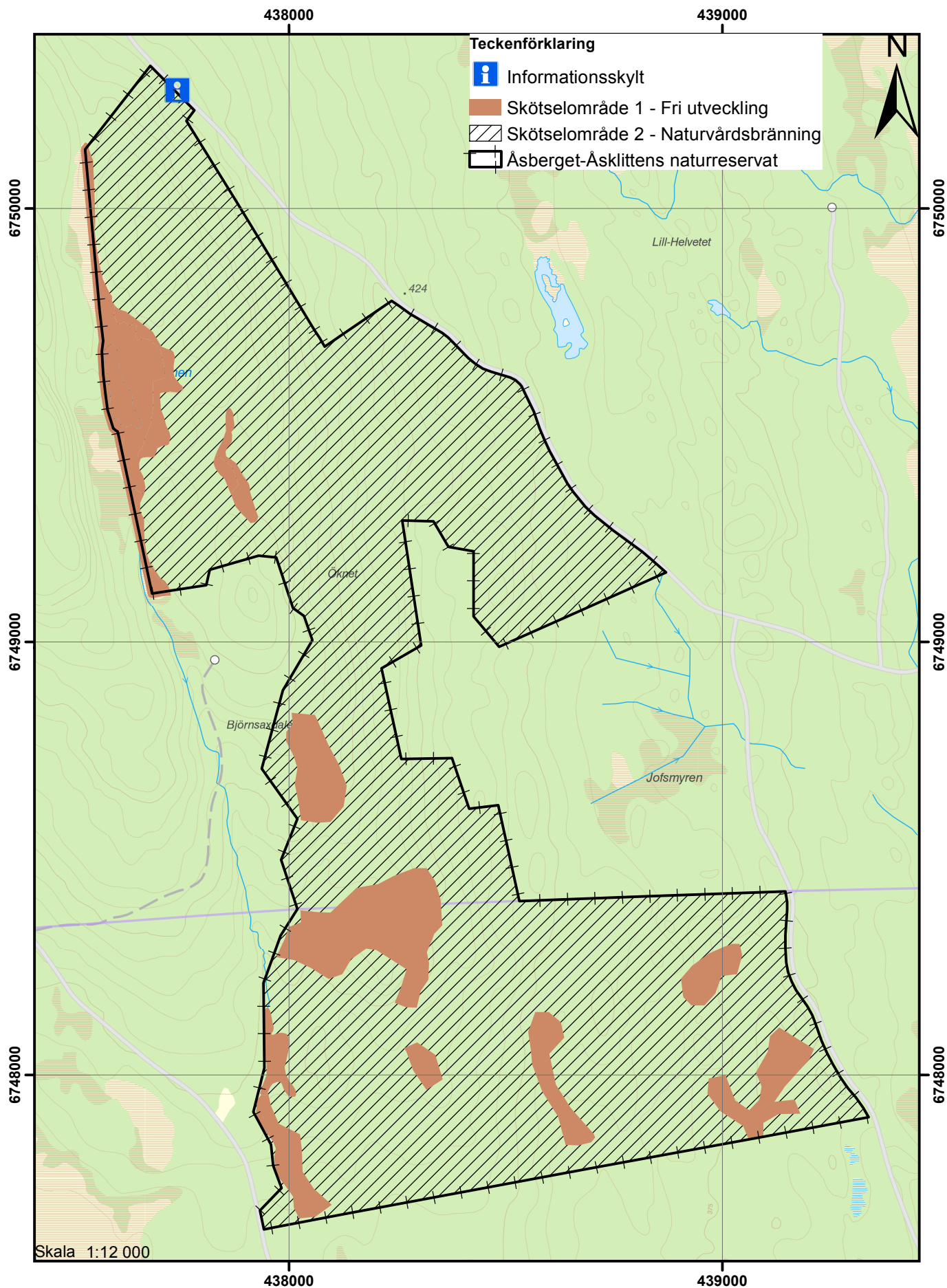
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	Prio - ritet	Mål med åtgärden	När	Var	Frekvens
Uppmärkning av reservatsgräns	1	Synliggöra reservatsgräns	Inom 1 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Framtagande, uppsättning och underhåll av informationsskyltar samt webbplats	1	Ökad tillgänglighet	Inom 1 år	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
Naturvårds-bränning	2	Bibehålla naturvärden med tall	Inom lämpligt intervall	Skötsel-område 2	Återkommande

Bilagor:

Bilaga 1: Skötselplankarta

Bilaga 2: Vägunderhåll

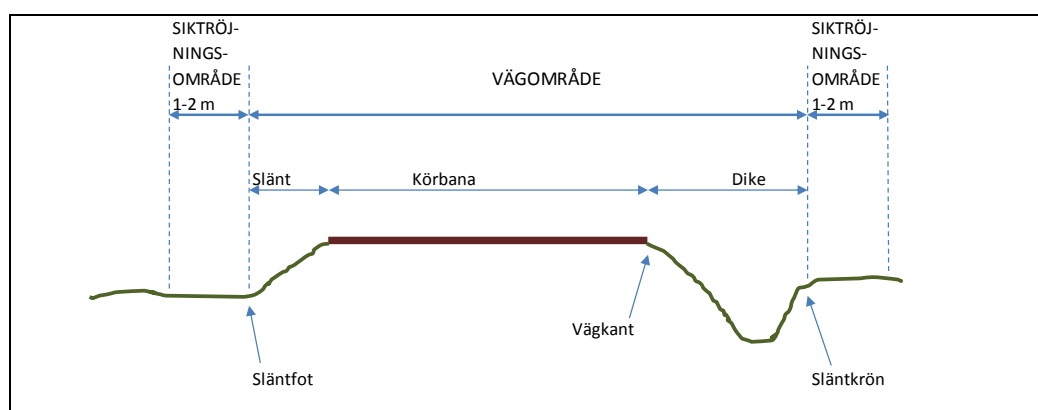

GENERELLT UNDANTAG FÖR VÄGHÅLLNING MM

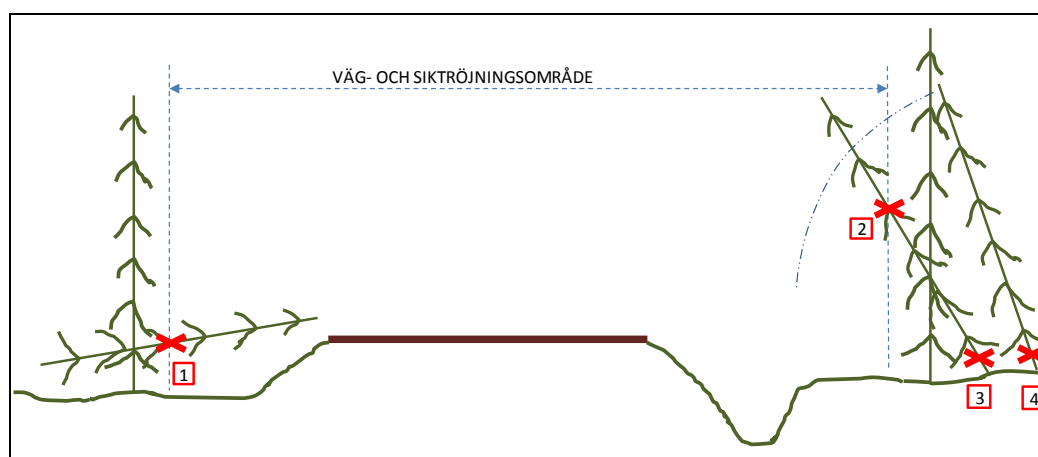
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom t ex dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det s k siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa s k farliga kanträd mm, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1).

Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd mm, skall kvarlämnas i terrängen. Dock alltid utanför gräns till det s k siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, skall väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, d v s i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden mm som naturreservatet syftar till att skydda.

Inför större arbeten, t ex efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, bör länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena.

Hur man överklagar hos Regeringen

Den som vill överklaga ska skriva till Regeringen. Överklagandet ska dock **skickas eller lämnas till Länsstyrelsen**. Postadressen är Länsstyrelsen, 791 84 FALUN. Besöksadressen är Åsgatan 38 i Falun.

Överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet**. Annars kan överklagandet inte prövas.

Överklagandet ska innehålla

- * vilket beslut som överklagas, till exempel genom att ange ärendets diarie-nummer (dnr 511-3999-2017),
- * varför klaganden anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt,
- * hur klaganden vill att beslutet ska ändras.

Klaganden ska även ange

- * namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet ska vara undertecknat av klaganden. Om ombud anlitas kan i stället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt för ombudet sändas med.

Handlingar eller annat som klaganden anser stöder överklagandet bör sändas med.

Överklagandet prövas av Regeringen. Om Länsstyrelsen inte ändrar sitt beslut som klaganden begär och överklagandet kommit in i rätt tid kommer det att sändas över till **Miljö- och Energidepartementet**.

Ytterligare upplysningar kan lämnas av Länsstyrelsen, telefon 010-225 00 00.